

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 An ne minutu[m] cambiu[m] sit licitu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

QVÆSTIO IX.

DE CAMBIO MINVTO.

ARTICVLVS VNICVS.

Vtrum minutum cambium sit licitum.

Quamuis minutum cambium obiter assertum sit licitum restat nihilominus, vt a clarioribus & certioribus aspicietur, id suis rationibus patefacere. Arguitur enim non esse licitum. Numismata ad hoc publico signo cudiuntur, vt sint iustum legitimumque rerum pretium, illud autem pretium quod legitimum, hoc est, lege positum est, vt superiori libro monstrauimus, in indiuisibili consistit. Si ergo exempli gratia, ducatus vnde cum maioris argento commutari. Secundo, si id liceret, sequeretur cuique priuatae personae licitum esse, atque adeo in emptionibus & venditionibus cuiuscunque ementi liceret, eo quod pretium in aurea moneta soluis, vilius emere. Et vice versa, si venditor dum recepto auro refundit quod superest pretij minutiore, atque ad usum magis accommodata moneta, posset perinde atque campfor aliquid pretij recipere, consequens autem concessum viam panderet aduertendam pecuniarum æstimationem. In contrarium autem est receptus vsus, qui neutro foro, aut exteriori, scilicet aut interiori condemnatur. Ad intelligentiam non modo quæstionis præsentis, verum & omnium subsequenti, animaduertendum est, pecuniam cum in metallo cudadur, duplici ratione in pretio haberi & tanquam res & tanquam signatum numisma. Propterea. n. quod sigillum publicum impressum habet, valor metalli non mutatur. Sed & illud velut signum alijs mensuris ac ponderibus publica auctoritate insculptum, quod sit testimonium valoris monetæ. Quo fit, vt si aliqua provincia plus auro abundat, quam argento, aurum illic minore argento, æstimatur, quam in alia, quæ ditior esset argenti, quam auri. Et idem est de cupro & are. Tanta n. posset esse raritas auri & argenti, tantaque copia aliorum metallorum, vt il-

lorum æstimatione multo plus pendere- tur aurum & argenti, qua in alia regione quæ copia auri afflueret aur & argenti. At qui eadem hæc ratio in cudiendo numo, habetur, æstimatur. n. apud nos ducatus vnde cum regalibus argenteis propterea quod secundum copiam quæ apud nos est vniuersal que metalli, illa est legitima æstimatione. Et in Italia æstimatur duodecim Carlinis, atque alibi maioris aut minoris. Quo fit, vt licet moneta non esset signata, idè pondus hæretur pro pretio rerum. Immo vt Arist. lo co citato ait, priusquam signaretur, pondere, æstimabatur, sed res publica illo signo te statuit metalli valorem. Duobus ergo modis licet cambire vnam monetam pro alia, vno. si consideretur sub ratione metalli, atq. altero sub ratione monetæ. Quapropter tribus conclusionibus ad quæstionem responderetur. Prima est, Cambire diuersas monetas secundum metalli naturam, etiã si parum aliquid supra valorem signati numismatis recipiatur, nullum habet specimen mali. Vt si qui auro indiget vel ad deaurandum, vel ad medicamen aliquid conficiendum, vel ad ornamentum, vel ad alios vsus, ad quos natuum habet iuuamentum, potest quis ei ducatum optimi auri ultra valorem, quo ceu numisma æstimatur, vendere, dummodo augmentum illud non sit nisi exiguum. Conclusio est Syluest. verb. vsura, 4. §. 3. & Caietan. in suo opusculo & apparet manifesta, quia sicut iunc possit ille rude aurum e genti vendere, sic & illud quod est signatum. Haud tamen defunt, qui non ita gratis conclusionem fateantur, quorum est Joan. Metincensis qui in suo cã biorum tractatu eam non recipit. Cuius argumentum est, quod Rex dum monetam cudit, æstimat auri valorem quo ad omnes eius vsus, veluti dum sua Pragmatica pretium taxat frumento, ergo sicut post talem legem non licet neque obolo plaris frumentum vendere, ita neq. signatum aurum. Rõdetur tñ non taxari monetã nisi sub rone pretij, quamuis et habeatur rõ valoris metalli, & ideo nihil obstat quominus aliquatulo pretio cambium fiat auri cũ argento, propter metalli commoditates. Immo esse potest tam pulchra moneta, ut ceu gemma æstimetur. Quare non est simile de frumento, quod non habet aliam naturã, aut usum quam frumenti. Secunda conclusio. Licitum perinde est numismata, qua rone numit-

Aristor. Duplex conside ratio nã numisma- tis.

Prima conclu.

Syluest. Caieta. Argu.

Metinc. Solutio.

Secunda conclu.

Probō
conclu-
sionis.

numismata sunt cambire, nonnullo ab al-
terutra parte concessio alteri pretio. Hoc
patet in cambio minuto, quod supra ma-
nuense nuncupabamus nimirum dum nu-
mularius, aut aurum dat pro minuto argē-
to, aut vice versa. Hoc inde probatur,
quod hoc genus cambij legi nullatenus ad-
versatur de numismatum aestimatione,
aestimatio enim illa non est nisi quatenus
sunt rerum pretia, minutum autem cam-
bium ob id permittitur, quod illic nulla
est emptio aut venditio, sed commutatio
ad usum humanum utilis. Est. n. forte pau-
per, qui minutim pecunias expendit, pro
quibus ideo aurum exhibet, ut sibi ad sum-
ptus familiares vsui sint, & forte est dives,
qui argento ad fabricianda vasa opus
habet. Et vice versa est alius, cui transpor-
tare expedit grandem pecuniam, vel cuius
fert animus thesaurum recedere, qui ideo
ne tanto sit sibi oneri magnum pondus,
vel argenti vel auri, cum exiguo auri com-
mutat. Cum ergo ad istos vsus servitium
sit & obsequium reipublice, varias habere
paratas monetas, quae sine sumptu & labo-
re cogeri nequeunt, servariq; & exhiberi,
potest persona publica qui huic muneri
suas impendit operas, iustum percipere
pretium. Quin vero non solum ob istos
vsus, sed habes forsitan monetas vetustate
exefas, quae vix signum representant, ne-
que facile à mercatoribus recipiuntur, qua-
re ut illas cum alijs integris commutes,
aequum est ut auctuarium pretium solvas.
Debet autem pretium tum tenue esse, tum
etiam vsu receptum, ut via fraudibus oc-
cludatur. Caiet. autem in illo suo tract. hanc
facultatem solis campforibus cōcedit, pro-
pterea q; publici sunt reipublice ministri,
quare aut inter priuatas personas non esse
licitum. Non autem video cur non etiam
priuatum liceat. Nam si genere suo cam-
bitio illa aestimabilis est pecunia, cur non
licebit cuiuscunque? Quod si non esset pre-
tio aestimabilis, profecto nec liceret camp-
foribus, nam ut infra apertius monstren-
dum est, antequam sumptus & labores sint
digni pretio, pensanda res est ex obiecto,
licita ne sit an non. Hoc tamen est verum,
quod si ego debeo duodecim regalis, non
possum propterea, quod aurum soluam,
vno ducato satisfacere, & idem est in pre-
tiji, tamen si qui libere sine vi & fraude rem
suam vendit, nihil obstat quo minus sua

sponte minoris vendat auro pretio, quod
argenteo, vel aeneo. Et tunc aliter iulle po-
telt oblato puro & optimo auro minoris
emere. Hactenus de hoc genus cambio se-
cundum legem naturae. Tertia conclusio.
Potest reipublica & princeps eiusmodi mi-
nuta cambia inter personas priuatas in-
terdicere. Quod consultius lege cap-
tum iam dudum est in Hispania, tum ob
obuiandum iniustitiae, quae ex pretij cro-
mento statim obrepit, tum praesertim ad
inhibendum, ne aurea moneta in externa
regna transportetur, quod re vera abique
gravi reipublicae detrimento non sit. Qui-
propter eiusmodi lex si recipiatur obligat
in conscientia sub reatu peccati mortalis &
qui monetam auream cambiret pro alia
supra legalem aestimationem signati auri,
ficeret restitutioni obnoxius. Ad primum
igitur argumentum iam responsum est,
quod quamuis in cambio minuto numi
tanquam moneta cambiantur, non tamen
in rerum pretia, sed ad alios, vsus, qui ad
emptiones ipsas & ad venditiones ordi-
nantur. Ad secundum pariter responsum
est, hoc genus cambij priuatis etiam per-
sonis esse licitum dommodo in emptio-
nibus & venditionibus fraudibus non ape-
riatur aditus. Nec vero sit ciuili lege in-
terdictum.

QVÆSTIO X.

DE CAMBIO RATIONE LO-
ci & ratione temporis.

ARTICVLVS I.

Utrum cambium ratione loci sit licitum.

Stertum quidē iam est cam-
bium ratione loci nihil pra-
seferre iniustitiae, sed ut ut
prellius examinetur, arguit
de morte a parte negatur.
In omni commutatione requiritur aequa-
litas iustitiae monetae aut sum habent aut
natiuum aut signatum valore ergo vbi
que existat debet ad aequalitatem commuta-
ri, atq; adeo ratione loci non potest pretium
recipi. Secundo aequitur. In eiusmodi cam-
bijijs ratio later mutui, recipit namq; onus
dominiū pecuniae in vno loco, ut eandē re
situat in alio, sicuti recipit in vno tempore
vire.